

11.8.2022

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Viite: VN/33602/2021

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sairausvakuutuslain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain sekä työeläkelakien muuttamisesta

Invalidiliitto ry on fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on lähes 27 000 henkilöjäsentä ja 143 jäsenyhdistystä.

Sairausvakuutuslakia koskevat ehdotukset

Invalidiliitto kannattaa sairausvakuutuslain muutosesityksiä osasairauspäivärahan myöntämisedellytyksistä ja enimmäisajasta, jotta vakuutetun työssä pysymistä ja paluuta kokoaikaiseen työhön voidaan edistää. Omavastuuajalla työskentely, säännöllisen työajan määrittely tunneissa ja osasairauspäivärahakauden pidentäminen 120 arkipäivästä 150 arkipäivään tuovat kaivattua joustoa osasairauspäivärahan käyttämiseen tietyissä tilanteissa.

Lain yleisperusteluista käy ilmi, että miltei eniten myönnettiin osasairauspäivärahakausia vuonna 2020 tuki- ja liikuntaelinsairauksien sekä sidekudossairauksien (n. 1600 osasairauspäivärahakautta) perusteella. Invalidiliitto kiinnittää huomioita, että joissakin sairausryhmissä, kuten esim. CFS/ME (ns. krooninen väsymysoireyhtymä) hyödytään osasairauspäivärahakauden käytöstä. CFS/ME aiheuttaa voimakasta uupumusta eli fatiikkia vähäisestä rasituksesta johtuen ja palautuminen vie helposti aikaa, joten osasairauspäivärahakausi voi helpottaa pysymään ja työskentelemään osa-aikaisesti siedetyn rasitusikkunan sisällä. Tämä edellyttää erillistä sopimusta työnantajan ja työntekijän välillä, jolloin työn tekemisen olosuhteita pitää sopeuttaa vakuutetun terveydentilaan nähden.

11.8.2022

Muut mahdolliset kommentit:

Invalidiliitto esittää osasairauspäivärahan edelleen kehittämiseksi sitä, että osasairauspäivärahalla voitaisiin tukea työntekijöitä työkyvyn heikentyessä jo aiemmin kuin nykytilanteessa. Osasairauspäivärahassa edellytetään, että työajan tulee vähentyä vähintään 40 prosenttia ja enintään 60 prosenttia aiemmasta työajasta. Invalidiliiton näkemyksen mukaan olisi tarpeellista tukea jo alhaisempaa työkyvyn menetystä.

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettua lakia koskevat ehdotukset

Invalidiliitto katsoo, että KKRL:n 6 §:n lisätty nimenomainen vastuunjako säännös ammatillisen kuntoutuksen järjestämisestä työeläkelaitoksen ja Kelan välillä selkeyttää sääntelyä ja informaatiota kuntoutuksen järjestämisvastuiden määrittelyssä. Invalidiliitto esittää kuitenkin huolensa siitä, että säännökseen sisältyy vaara, että osa ammatillista kuntoutusta hakeneista jää niin sanotusti tyhjän päälle, mikäli työeläkelaitos tekee kielteisen päätöksen eikä hakemus sen jälkeen etene Kelassakaan. Invalidiliiton näkemyksen mukaan on äärimmäisen tärkeää kehittää asiakkaiden ohjausta näissä tilanteissa.

Invalidiliitto pitää hyvänä, että KKRL 18 §:n kuntoutusraha lakisääteisen kuntoutuksen ajalta kattaa nimenomaisesti myös työterveyshuoltolain työkokeilujakson.

Lakiehdotuksen esitys joustopäivistä on myös kannatettava. Lakiesityksessä ehdotetaan, että kuntoutusraha maksetaan täysimääräisenä myös niiden päivien ajalta, jolloin asiakas ei osallistu kuntoutukseen (joustopäivä), jos asiakkaan ammatillinen kuntoutus on sovittu toteutettavaksi alle viitenä, kuitenkin vähintään kolmena päivänä viikossa.

Työeläkelainsäädäntöä koskevat muutosehdotukset

Invalidiliitto kannattaa 25§ 1 momentin uutta 4 kohtaa, jossa määritellään työelämään vakiintumisen arviointi. Esityksessä työansioiden määrälle ammatillisen kuntoutuksen hakemusta edeltäneiden 36 kuukauden ajalta ei asetettaisi ehtoja, kunhan tarkoitettuja työansioita olisi. Invalidiliitto katsoo, että tällä esityksellä voi olla positiivisia vaikutuksia ammatilliseen kuntoutukseen hakeutumisessa ja pääsyssä.

Muut huomiot ja kommentit

Invalidiliitto kannattaa huomiota, joka oli nostettu esiin muissa toteuttamisvaihtoehdoissa. Työryhmä oli keskustellut työkyvyttömyydestä ja sen määritelmästä. Invalidiliiton näkökulmasta Suomessa olisi tarpeellista pohtia työkyvyttömyyden määritelmää ja selvittää sen määrittelylle uusia vaihtoehtoja nykyisen työelämän näkökulmasta.

11.8.2022

INVALIDILIITTO RY

Helsingissä 11. elokuuta 2022

Janne Juvakka
toimitusjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: Anne Mäki, asiantuntija, koulutus ja työelämä, anne.maki@invalidiliitto.fi

Henrik Gustafsson, lakimies, henrik.gustafsson@invalidiliitto.fi